Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאט ערשיינט
דרייאמאל וואכענטליך
מאנטאג, מיטוואך אונד פרייטאג,
אונד קאסטט
פיר עסטערייך-אונגארן
מיט פרייטאג 10 גולדען עסט.-ווערט.
מיט מאנטאג 5 " " " "
מיט מיטוואך 2 גול' אונד 50 קר' ע.-ווי.

פרים אויסלאנד
מיט פרייטאג 11 גולדען עסט.-ווערט.
מיט מאנטאג 5 גול' אונד 50 קר' ע.-ווי.
מיט מיטוואך 2 " " 75 " " " "

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
אבאנירען
אונד דער פרענומעראציאנס-פירמא
בעזאנגען מיט דעם עפסאנג דעם
עדיטאר בלאטעס.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
אלט-נאסס נו' 1,
וואהין מאן אויך דיא פרענומעראציאנס-
אבאנסנגלדער צו זענדען בעליעבט.

פעסט, פרייטאג כז ניסן ה.ת'ר'ל'ו'. Nr. 46, אכטער יאהרגאנג Pest, den 21. April 1876.

דיא עוויגע אונגעווים־הייט.

II.

דיא דיט שלום אינזערעס פאריגען בלאטעס ביז געסטערן פריה איינגעטראפפענגען דעפעשען בראכטען קיינע גייסהייט ווידער אין דער איסיזערטיגען, נאך איין דער אינגערן פאליטיק, ווייר לעבען עטצט ניכט נור אין דען צייטען דער עייגען אינגעווים־הייט, זאנדערן אייך אין דען טאגען דער עוויגען ווידערשפריכע. דיא איינלייפענדען דעפעשען ווידערשפרעכען זיך פאר־טויערענדע, דאראום אלל אמטלידיג זיר. דיא אייגען מעלדען דען קריעג, דיא אנדערען דען פריעדען; וא איזט דיער אלזא דיא וואהרהייט?

ווערענד איינע ווייגער דעפעשע דען איס־שפרוך דעס גראפען אנדראשי מיטטהיילט, דער דאהין לייטעט: «איך איין אחד הגוים כאן איך פיר דען פריעדען גאראנטירט!» — מעלדעט ווייג־דער איינע אנדערע דעפעשע איינען בעריטענדען איסמארש דער עסטערריכישען ארמעען נאך דאלמאציען אונד נאך אנדערען געגענדען אן דער טירקישען גרענצע. וא ריימט זיך דאס אלזא צו־זאממען? אדער ווילל פיעללייכט גראף אנדראשי מיט אינזערען ארמעען דען פריעדען ערצווינגען? ווילל ער פיעללייכט מיט דענזעלבען דיא סערבען אונד דיא איבריגען זיד־סלאוען אן אחדען קריעג־גערישען אינטערגעהמונגען פערהינדערן?

יא, דאס ווערע זעהר שאן אונד ניכט זא שווער געטהאן, ווענן ווייר נור מיט דען זיד־סלאוען אללין צו טהון הערטען, דא אבער דיעזע ליטעע רוסלאנד הינטער איהרעס ריקען האבען, וא ווילל גן גראף אנדראשי זא באלד אונד זא לייכט איי־נער זא גראפען מאכט עגטגעגנטרעטען?

מאן מאגטע וואהל דער ווידער דיא איינ־ווענדונג מאכען: גראף אנדראשי ווייס, וא ער טהוט. זיכער איזט ער אייך מיט רוסלאנד איינפער־שטאנדען, אונד ווערענד אלזא רוסלאנד אים ריי־קען דען זיד־סלאווישען קריעג נ ו ר מיט איפאמ־מען לאסט, אינטערדיקט אנדראשי פאן פאריג אללע איהרע קריעגערישען פאר־בעריטונגען.

נון, דאס ווערע רעכט בעריהיגענד, ווענן נור ניכט דיא עגגלישען צייטונגען מעלדען ווידען, דאס אנדראשי ניכט ווייס, וא ער טהוט, אונד דאס דער רוסישע ווייסס־פאנגלער, פירסט גאר־שאקאף, דען עסטערריכ־אונגארישען איסיזער־טיגען מינסטער נור פאפפען ווילל, דאמיט דאנן רוסלאנד אים זא לייכטער זיך דער טירקיא בע־מעכטיגען קאנגע.

דיא בערוהיגענדען פריעדענס־נאכריכטען בעריפען זיך וואהל דאריין, דאס דיא דריא קאי־זער בייא איהרען אפטמאלען צוזאממענקנפפטען זיך געגענוויטיג, דאס וואס געגענען האבען, אהנע אינאנדער אונד אהנע געגענזייטיגעס אינפער־שטענדניס מיינען בעריטענדען שריטט אין דער איס־ווערטיגען פאליטיק צו אינטערגעהמען; אבער וואס מאכט מאן, ווענן אינער דיעזער דריא קאי־זער צוריקטריטט אונד דער טהראן־פאלגער אן דאס פאן זייגעס פאר־גענגער גענעבענע וואהרזיך ניכט בערעט?

פאס רוסישען קאיזער וואהרדע פיעלפאך בעהויפטעט, דאס ער באלד אבראנקען אונד דיא דענגטשאפט זיינעס קריעגערייס־גייגנגטען זאהנע אבערלאסען וואללע. אנפאנגס וואהרדע דיעזען פיעלפאכען בעהויפטונגען אייך פיעלפאך ווידער־שפראכען: נון אבער מעלדעט יעטצט ווידער אייגע אמטליכע דעפעשע, דער רוסישע קאיזער האבע געזאגט: «וואללטע עס דאס אינטערעסס מיינעס ריכטיגס פאר־דערן, ג ע ג ע ן דיא איבריי־גען צווייא קאיזער אייפצוטרעטען, זא ווילל איך פאן דען רעגיערונגס־געשעפטען צוריקטרעטען אונד דיא מיינעס זאהנע איבערלאסען!»

אים דיעזען אינשפריך אונד אין דיעזער אנ־גער דרעהע זיך פעללייכט דער אייראפאישע פריעדע, קאיזער אלעקסאנדער ווילל זיין וואר־האלטען אונד דען פריעדען ניכט זא לייכט ברע־כען, אבער ער ווירד אייגעס נאכפאלגער דאס פעלד רוימען, זאבאלד צווינגענדע גרינדע דער רוסישען שטאאטס־פאליטיק אונד דעס רוסישען פאלקער־אינטערעססעס אייגען בריך מיט דער פערזאנליכען פאר־לעבע פיר דיא איפערכטאל־טיגע דעס פריעדענס נאטהווענדיג מאכען אללעלע.

אייגע געסטערן פריה דער איינגעטראפפענגע פאר־ווייגער דעפעשע מעלדעט: דער רוסישע גזאנדע־טע, פירסט אדלאף, ערקלערטע דעס פראנצאזי־שען איסיזערטיגען מיניסטער, דאס רוסלאנד יעטצט נאך קייגע קריעגערישען געזינגנגען האבע, אונד דאס דער רוסישע ריכסאנצלער באלד אין רונד־שרייבען אין גאנזען איראפא פערזענדען ווערדע, אין וועלכעם דיא פאליטישען צוועקע רוסלאנדס דארגעשטעללט, זא וא דיא פערזאליכען בע־מיהונגען דעס קאיזערס אלעקסאנדער צור הער־שטעללונג דער רוהע אין איראפא גאנגעווענען זיין ווערדען.

נון, ווייר זינד שאן נייגערינ דיעזעס רונד־שרייבען צו לעזען: דענן טהאטזעכליך זיעהן ווייר נאך איממער ניכט, דאס רוסלאנד אין דער וועגס־ליכען טירקיא ערנסטליך בעשטרעבט ווערע, דען פריעדען הערצוסטעללען. — אייגע אים קאנס־טאנטינאפעל געסטערן איינגעטראפפענגע דעפעשע מעלדעט: «אינזער טירקישעס מיליטער איזט דיזס זעכס פאללען טאגען ניכט אים דען קליידערן גע־קאממען. טאג טעגליך מיס עס מיט דען רעיאלי־ציאערען שטארקע געפעכטע בעשטעהען. דיא רעיאליציאערען זינד 14000 מאן שטארק. אינזער מיליטער יאר גערינגער אן צאהל, טראטצדעם האבען ווייר דיס אייגען טאגען מעהרערע גלענ־צענדע זיעגע ערונגען. דער פירסט פאן מאנטע־נעגרא פיהרט גנעמער אפפען דען קריעג גגען טירקיא; ער שלאגט זיך מיט 7000 מאן דען איפשטענדישען אן, אים אגס צו בעקעמפפען. — דיעסמאל איזט עס אגס אבער גגלנגען, אייך דיא ווילדען מאנטענגרינער צו בעוויגען, נאך אין זאלבער זיעג אונד דער פירסט פאן מאנטענגרא ווידד ווייסען, דאס דיא טירקען נאך קראפט גגעג האבען, אים אייך זייגע איבערמיטה צו בריעגען.»

צו דיעזער דעפעשע מאכען דיא הויגגען בלעטטער פאלגענדע בעמערקונג: «עס איזט אבער אייך בעקאנגט, דאס דער פירסט פאן מאנטענגרא גייערדגגס גגלד אונד וואפפען אים רוסלאנד ערהאלטען האט. אבער דיא רוסישע הילפע ווירד אים דעסמאל ניכט פיעל נטצען. וואס ווירד מאנטענגרא פאן דעס גגלדע אונד דען וואפפען, ווענן אים אין אים רוסלאנד ערהאלט, האבען, ווענן אים דיא מאנגשאפט איסגעהט! דעסמאל זינד פאן דען 7000 מאנטענגרינערן נור ווענגע גגע־בלעבען, ווענן נאך אינמאל אין דען קריעג צוגעהען קאנגטען. אין טהייל איזט גגעטאדטעט ווארדען, אין טהייל פערוואנדעט אונד גגעפאנגען; אין קלייגער דעסט נור האט זיך ווידער אינס גגעבירגע פלייכטען מאנגען. גגדלך איזט יא דאס מאנטענגרינישע פאלק אין דעסט מלייגעס. ווירד מאן אים דעמזעלבען נאך איינגעמאל מאלאטען אויסהעבען, זא ווירד דעס פירסטען באלד קיין פאלק בלייבען, וארבער ער רעגיערען זאלל. דער קריעג מאנטענגראס גגען דיא טירקיא איזט אלזא נור אין קריעג גגען זיך זעלבסט, דא דאס גאנגע פאלק באלד אייפגעריבען זיין ווירד. איב־ריגגס איזט דאס פערהאלטען רוסלאנדס אין דיע־זעס קריעגע אין זעהר טרייאלזעס. ווענן עס אפ־פענטליך איממער פערזיכערט, דיא פריעדענס־ראטה־שלעגע אנדראשיס אנצוגגעהמען, וא דארף עס אים גגעהיימען דעס פירסטען פאן מאנטענגרא גגלד אונד וואפפען ליפפערן, אים אים פערראיגע מיט דען רעיאליציאנגערן דיא טירקיא צו בע־קעמפפען.»

דיא פערהעלטנעסס זינד אין דער טהאט זעהר טרייריג. פאן ו ו ע ל כ ע ר זייטע דיא רעיאליציאנגערן אייפגעהעטצט אונד אייפגעמיג־טערט ווערדען, בלייבט זיך ציעמליך גגלייך. זא פיעל איזט גגייס, דאס זיא דיא וואפפען ניכט גיעדער־לעגגען אונד דיא פרייכטלינגע דאס גגעביעט אינ־זערער מאגארישע ניכט פערלאסגען וואללען. איינע דעפעשע איס אגראס פאס 19. דיעזעס מעלדעט זאגאר פאלגגדעס: עס איזט זאפבען דיא צאהל דער פליכטלינגע איס דער הערצגגאווינא אונד באסגגיען, וועלכע בי צים 12-טען אפריל נאך קראי־אציען אונד סלאוגגען זיך גגעפליכטעט האבען, אמטליך פעסטגגשטעללט וואדדען. נאך דיעזער צעהלונג בעפינדען זיך נאך גגגגעווערטיג אייף קראאטיש-סלאוגגישעס באדען 6713 גגעפליכטעטע פאמיליען מיט 41,773 זעעלען. מאן דענגגט זיך אללא נור, וואס דיא ערגגעהרונג דיעזער פיעלען מגגשען קאסטעט! פריילך האט מאן דען רעיאליציאנגערן שאן ווייגגעהאלט ערקלערט, דאס דיא עסטער־ריכ־אונגארישע מאגארישע ניכטגגען ווגגטעט, דא זיא יא שטראפפלאן אין אהדע הייסאט צוריקקגעהרען קאנגען, ניכטס מעהר געבען ווערדע. אללין זיא זאגגען איממער: זיא ווירדען לייבער הונגגרס שטערבען, בעפאר זיא אונטער דאס טירקישע יאך צוריקקגעהרען! נון קאנן מאן אבער דאך ניכט צו־ווערען, דאס דיעזע אונגלגגליכען לייטע צו גגרונדע גגעהען. זא גגשעהט עס, דאס דיעזער אויפשטאנד, וועלכער גגגגען דיא טירקיא גגעריכטעט איזט, אונ־ווערער מאגארכיע ביז הייטע שאן אייף פיעלע מיל־ליאגגען צו שטעהען קאממט.

עס איזט וואהרהאפטיג שווער צו גגלייבען, דאס מאן דען פריעדען אין דער וועסטליכען טור־קיא ניכט הערשטעללען קאנגטע, ווענן מאן איהן נור הערשטעללען וואללטע. רוסלאנד מיט עסטער־ריך פערגגיגט קאנגטע אין ווענגגען טאגגען דעס זיד־סלאוישען טרייבען אין עגדע מאכטע. דורך דיא בעטהייליגגונג מאנטענגראס אן דער רעיאליציאן ווירד רוסלאנד אממער פערדעכטיג, דא מאן ווייס, דאס דער פירסט פאן מאנטענגרא אהנע אינפערשטענדניס מיט רוסלאנד מיינגגן שרייט אינטערגגממט.

יגגענאללס זיעהט מאן, דאס דיא טירקיא אללין מיט דען רעיאליציאנגערן ניכט פאר־קאממען קאנגע. סערביען ווארטעט נור אייף אי־נגגן עגטשיידגגדען זייג דער רעיאליציאנגערן, אונד זאבאלד דיא דיעזען עגגגגען, ווירד אייף סער־ביען דער הייטע אים בגגדע זיין.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומעריען
אונד דער פרענומעראציאנס-פירמאן
בעזאנגען מיט דעם עפסאנג דעם
עדיטאר בלאטעס.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
אלט-נאסס נו' 1,
וואהין מאן אויך דיא פרענומעראציאנס-
אבאנסנגלדער צו זענדען בעליעבט.

פאָם פיער ערגריפֿען, דא ווירדען אויך פיעלע מענשען-לעבען צו בעקלאגען זיין.

* (איין רייטער-בילד דעם ענגלישען קראָנ-פּרינצען.) וויא אונזערע לעזער וויסען, מאכטע דער ענגלישע קראָנ-פּרינץ יינגסט איינע רייזע דורך נאנץ אינ-דיען. איין רייבער יידישער קיפּמאן אין דער אינ-דישען שטאדט באָמבאי האט ביא דיעזער געלע-גענהייט פאָם ענגלישען קראָנ-פּרינצען דיא ער-לייבנים ערהאלטען, אלס אנדענקען זיינער רייזע אין אינדיען דאס רייטער-בילד דעם קראָנ-פּרינצען אין באָמבאי ערריכטען צו דירפֿען. דיא מאָסטען דיעזעס רייטער-בילדעס זינד איין 5000 פּפֿונד שטערלינג (50000 גולדען) בערעכנעט. — דיעזער אינדישע יודע מאכטע געווים היעפֿיר גערנע דען ענגלישען יודען נימטען. נון, רייבע לייטע דיר-פֿען זיך איך זאָלד' וואָהלטהעטיגקייטס-»שפּיעל-ציינ« אנשאפֿפֿען.

טעלעגראפֿישע דעפעשען.

ווייען 18-טען אפריל. דער גראָסע מי-ניסטער-ראאט, וועלכער הייטע אינטער פאָרזיטץ זיינער מאיסטעט אום 2 אוהר נאכמיטטאגס בע-גאָנגען האטטע, דויערטע ביז נאך 6 אוהר אבענדס. אין דיעזער מעהר אלס פיערשטונדיגען בעראטונג וואר עס זעהר לעבהאפֿט צוגעגאנגען, דא גראָסע שווערנקייטען צו איבערווינדען זינד. דיא ביידער-זייטיגען מיניסטער קאָנגטען ניכט נאכגעבען אונד נור דער קאָנג דרעגנטע צור נאכגיעביגקייט. ווי-טערעס לאָסט זיך נאך ניכט מעלדען, מאן וויס ניכט איינמאל, אב דיעזע דיא לעטצטע בעראטונג וואר, אדער אב עס נאך צו איינער צווייטען קאָנ-פֿערענץ קאָממען וועדד. (פֿיעללייכט ווערדען ווייר שאָן אים נעכסטען בלאטטע אין דער לאגע זיין, דאס ערגעבנים דיעזער יינגער שלוס-פֿער-האנדלונגען מיטצוטהיילען. היער לייבט מאן נאך איממער ניכט, דאס עס צו איינעם אנשטענדיגען איינגלייכע קאָממען וועדד. אבער מיט איינעם אינאנשטענדיגען איינגלייכע ווערד איין טיסא פֿאָר איינען אינגאריישען רייכסטאג ניכט טרעטען קאָנ-נען. פֿיר אינגארן איזט דיעזע וואָכע יעדענפֿאללס איינע זעהר ערנסטע. מאן מוס זיך אייך אללעס געפֿאפֿט מאכען. — מאָרגען (דאָנגערסטאג) אום 11 אוהר פֿאָרמיטטאגס ווירד היער איינע רייכס-טאגס-זיטצונג שטאטטפֿינדען, אונד מאן גלייבט, דאס דיא פֿאָן וויען צוריקקעהרענדען מיניסטער אין דיעזער מאָרגענען זיטצונג אללע איהרע בוי-הערונגען געהיימען בעראטהונגען מיטטהיילען ווערדען.)

ווייען 18-טען אפריל. נאך דאלמאציען (וויעלכען אן דיא טירקייא גרענצט) מארשירען מעהרערע ארמעע-אבטהיילונגען. זאָללטע בינגען 14 טאגען דיא רוהיע אין דער וועסטליכען טירקייא ניכט הערגעשטעללט ווערדען, דאנן ווירד איינע גראָסע עסטערריכיישע ארמעע אן דער דאָרטיגען גרענצע שטעהען.

ווייען 18-טען אפריל. אין איינער דער לעצטען געמיינזאמען קאָנפֿערענצען קאָם דיא איסווערטיגע פאָליטיק צור שפּראכע. גראָף אנ-דראשי ענטוויקעלטע זיינע אנזיכטען איבער דיא אללגעמיינע לאגע אונד ערקלערטע, ער גלייבע דיא איבערצייגונג איסשפּרעכען צו דירפֿען, דאס דער פֿרידע איין יאהר לאנג ניכט געטריבט ווערדע. (אלזאָ נור »איין יאהר לאנג« גיבט אונס גראָף אנדראשי פֿיר דען פֿרידען צייט; ער מיינט פֿיעלליכט, דאס ווער אונס אינגווישען שאָן אז קריעג געוואָהנען ווערדען.)

נעשעפֿטסבעריכט

פֿעסטער-פּרייזע.

נעטרייד-נעשעפֿט. פֿאָן ווייצען וואורדע נעסטערן וועגען צו מארקט געבראכט, דער פֿערקויף וואר גוט. פֿערקויפֿט וואורדען 20000 מעטער-צטר. דיא פּרייזע זינד אום 10 קר נעשטיגען.

ווייצען, מהיים 500 מעטערצטר. 77 קר 12.30 פֿל., 300 מעטערצטר. 77 קר 12.30 פֿל.

קוקורוץ 2600 מעטער-צענטנער 5.20—5.30 גול.

האפֿער 600 מעטער-צטר 9.19—9.38½ גול.

נערסטע 400 מעטער ½ 6.69 גול.

קאָרן 7.60 — 8 גולד.

ווייצען פֿיר פֿיה-יאהר 10.55—10.60 גולד.

האפֿער פֿיר פֿיה-יאהר 9.35 — 9.39 גולד.

קוקורוץ פֿיר מאי-יוני 5.50—5.55 גולד. — אללעס פֿיר מעטער-צענטנער.

רעפּס, קאָהל 15 גולד. פֿיר 100 קילאָ, פֿיר הערבסט.

מעהל-פּרייזע (פֿיר 100 קילאָגראָם זאמטט זאק, פֿייא אב פֿעסטס): נומ' 0: 23 גולד. 50 קר., נומ' 1: 22 גול. 50 קר., נו' 2: 21 גול. 50 קר., נו' 3: 20 גול. 75 קר. נו' 4: 19 גול. 50 קר., נו' 5: 17 גול. 50 קר., נו' 6: 15 גולד. 75 קר., נו' 7: 14 גול. 75 קר., נו' 8: 11 גול. 75 קר., נו' 8½ 9 גולד. 50 קר., פֿיינע קלייע 4 גול. 30 קר., גראָבע קלייע 3 גולד. 30 קר.

הילזענפֿרוכטע: נראָסע וויסע באָהנען 7½ גול., צווערנעל 8.20—8.50, לינזען 10—14 גול. ערבסען 12—16 גולדען. נרויער מאָהן 38—42 גול. בלויער 50 גול' הירזע-כריען 20 פֿ'—8.50 גול. הירזע (פֿאָלעש) 5 — 5.35 גול. לינזאמען 14 גולד. האנזאמען ½ 14 — 15 גול.

שווייזעס נייע מעטהאָדע אים קליינען 36.50—37 קר. אלטע-מעטהאָדע 38—39 קר.

אונשלים (חלב) 48.25—49 גול. פֿיר מעטער-צענטנער. —

צוועטשקענסס (לעקוואר) פּרימא 21.24 גול' פֿיר 100 קילאָגראָם.

פֿעטראָלעאום אים נראָסען 21.50 גולד.

הייסע וויר נאָפֿטירן: אינגאריש קוה-הייסע 50—56 גול. אָבסענהייס טראָקענע 55—58 גול. קאָלבפֿעללע אָהנע קאָפֿפֿע 112—115 גולד., מיט קאָפֿפֿען 100—105 גול. פֿיר 56 קילאָ, האָסהייס ½ 5—11½ גול. פֿיר מאאר.

לעדער. פֿפֿונדהייסע 19—25 קילאָ 96—100 גול. איינמאל פֿערזעטצטע טערצען פֿאָן 11—13 קילאָ 102—103 גולד., צווייטמאל פֿערזעטצטע טערצען 16—20 קילאָ' 95 98 גולד. דריטמאל פֿערזעטצטע טערצען פֿאָן 19—25 קילאָ 100—102 גולד. — פֿיינע קוה-הייסע ברוינע 5 — 6 קילאָ 130—145 גולדען. פֿיר 56 קילאָ.

קאלבלעדער, ברוינעס פּרימא 260 — 270 גולד.

שאפֿוואללע. וואורדען פֿאָרינע וואכע 15000 קילאָ מיטטעל-איינשוי צו 92—93 גולד., 3000 קילאָ נערינגערע 83—84 גולד. אונד 10000 קילאָ נערבער-צאקעל צו 39 גולדען פֿערקויפֿט.

ווייענער פּרייזע.

ריבאל 42—42.25 גולדען. פֿיר 100 קילאָ.

פֿעטראָלעאום 20.75 גולד. אללעס פֿיר 100 קילאָגראָם.

לייניאל ½ 34 גול' פֿיר 100 קילאָגראָם.

שפּיריטוס ½ 26—26 גולד' צו 10000 ליטער-פֿערצענט. —

רעפּס, קאָהל-רעפּס ½ 17—18 גולד.

ווייצען פֿערקויפֿט וואורדען 10000 מעטערצטר. פּרייזע באנאטער 75—77 קילאָ' 11.40—12.40 גולד' פֿיר מעטערצטר.

קאָרן, נייער 70—72 קילאָגראָם 8.65—8.90 גולד פֿיר מעטער-צטר.

האפֿער אונגאריישער אונגערייטערטער אב ווייען 10—10.15 גולדען פֿיר מעטערצטר'.

קוקורוץ באנאטער אב ווייען פֿיר מעטערצטר' 5.85—5.95 גול. אונגאריישער 5.80—5.90 גולד.

נערסטע אונגאריישע אין ווייען 62—64 קיל. 8.60—9.40 גולד. פֿיר מעטער-צטר.—

ווייצענ-מעהל, נו' 0: 25.50—26.30 גול., נו' 1. 23.30—25.20 גולד., נומ' 2: 21—23.20 גולד. נומ' 3: 15.80—17.80 גול' פֿיר מעטער צטר.

קאָרנ-מעהל, נומ' 1: 16.15—17.15 גול., נו': 2: 13.90—14.75 גולדען פֿיר מעטער-צטר.

הילזענפֿרוכטע: הייד-קאָרן 7.60 — 8 גולדען, לינזען 16—28 גולדען, ערבסען 12—18 גולדען. — באָהנען 8—9 גולדען. (אללעס פֿיר 100 קילאָגראָם.)

ווייענער שלאכט-פֿיעהמארקט. דער אויפֿטריעב איזט דעם ווייענער שלאכט-פֿיעהמארקט אם 18-טען ד. מ. בעשטונד 2465 שטיק. דאָפֿאָן וואָרען 1675 אונגאריש, 668 פֿאָלנישע אונד 112 דייטשע, אונד דאָרונטער — ווייד-אכסען. — דאס נעשעפֿט וואר שוואך, דיא פּרייזע שטעללטען זיך פֿיר 100 קילאָגראָם: אונגאריש אָכסען 46 — 56½, פֿאָלנישע 44—52 גולדען, דייטשע 48—53 גולדען.

לאָמאָפֿ-ציעהונג פֿאָם 15-טען אפריל 1876.

טעמעשוואר	60	37	48	2	66
ווייען	83	76	27	15	16
נראָזי	27	58	25	10	43

פֿעראנטוואָרטליכער רעדאקטעור: מאיר בריס ריים.

פֿרוכט- אונד מעהל-פּרייז-טאבעללע.

פֿרוכט	קויפֿלישע פֿיר הקפֿטל.	פֿיר 100 קילאָגר.
וויצען, נייער באנאטער	72.8	10 — — 9.90
„ „	73.7	10.30—10.10
„ „	74.6	10.60—10.40
„ „	75.5	11.15—10.90
„ „	76.4	11.45—11.25
„ „	77.3	11.75—11.55
„ „	78.3	11.95—11.85
„ מהיים	72.8	10.45—10.25
„ „	73.7	10.75—10.55
„ „	74.6	11.05—10.85
„ „	75.5	11.50—11.25
„ „	76.4	11.90—11.70
„ „	77.3	12.10—11.95
„ „	78.3	12.30—12.20
„ פֿוסטער באָהנען	72.8	9.75 — 9.85
„	73.7	9.95—10.05
„ „	74.6	10.25—10.45
„ „	75.5	10.65—10.90
„ „	76.4	11.10—11.25
„ „	77.3	11.35—11.55
„ „	78.3	11.65—11.75
„ ווייסענבורגער	72.8	10.45—10.25
„ „	73.7	10.75—10.55
„ „	74.6	11.05—10.85
„ „	75.5	11.50—11.25
„ „	76.4	11.90—11.70
„ „	77.3	12.10—11.95

פֿרוכט	קויפֿלישע פֿיר הקפֿטל.	פֿיר 100 קילאָגר.
קאָרן	72	8.05—7.80
נערסטע מאלץ	62	8.10—7.15
נערסטע פֿעשטער	62	6.95—6.60
האפֿער	41	9.35—9.25
קוקורוץ באנאטער		—.—.—
נייער	73	5.25—5.20
הירזע		5.35—5.—

בעטראָלעאום-פֿעטל	וויצען	פֿיר רעצעפֿטער	—.—
		„ פֿריהאָר	10.55
	קאָרן	„ רעצעפֿטער	—.—
	קוקורוץ	„ מאי-יוני	5.50—
	נערסטע		—.—
	האפֿער	„ רעצעפֿטער	—.—
		„ פֿריהאָר	9.35—
	רעפּס	„ אונ.-מעפּס.	—.

אלקאָהאָל-פֿעטל			קר פֿל.
100 גראָד	נאָפֿטער	0	23 50
	„	1	22 50
	„	2	21 50
	„	3	20 75
	„	4	19 50
	„	5	17 50
	„	6	15 75
	„	7	14 75
	„	8	11 75
	„	8½	9 50
שפּיריטוס	אלטע	פֿעטרעטע	27.57
„	נייע	קאָהשפֿעל	25.10

קורז-טאבעללע פֿאָם 18. אפריל.

נעלד-קורז	קר פֿל.
וולבנער-אשע	102 70
וויקאָפֿען	5 69
עסטערייך-אונגאריישעס 8 גולדען גאלד-שטיק (20 פֿראנקס)	9 51
נאאפֿאלנער	9 51
דייטשע דייסבאנקנאָטען	58 65
20 מארקשטיק	11 68
מאפֿיר זיבעל	1 54

לאאזע	
1839-ער »אמסטערדאם-לאזע נאנצע	232 —
רעפֿעס „ פֿינפֿטעל	230 —
1854-ער 4 פּרעסנער שאאפֿס-לאזע	103 50
1860-ער „ „ נאנצע	109 76
רעפֿעס „ פֿינפֿטעל	115 50
1864-ער לאזע צו 100 גולדען	182 —
רעפֿעס „ 50 „	182 —
באָמבע רענטענשיינע	21 50
פֿרידריכס-לאזע	16 75
ולאי-לאזע צו 40 גולדען	29 75
דאנו-דאמפֿשיפֿפֿס-מאאר-לאזע	95 25
אינסבריקער לאזע	19 25
קינדלעוויטש „ צו 10 גולדען	14 50
קראָקויער „ „ 20 „	14 75
אָפֿנער „ „ 40 „	30 —
מאאפֿפֿי „ „ 40 „	28 50
וויראָפֿסלאזע „ „ 10 „	13 —
מאלפֿי-לאזע „ „ 40 „	37 —

	קר פֿל.
יאלבערינער לאזע צו 20 גולדען	16 50
פֿס. נעגאָס „ „ 40 „	27 75
מאאנטלליער „ „ 20 „	19 50
פֿרייבורגער „ „ 100 „	117 —
דעסאָע „ „ 50 „	57 50
וואלדשטיין „ „ 20 „	23 —
ווינדישגרעצער „ „ 20 „	23 —
אונגאריש פֿרעמדלאזע צו 100 גולד.	69 75
דעסאָע צו 50 גולדען	69 75
ווייענער לאזע	97 —

ווערטה-פֿאפֿיערע.	
אונגאריש נייגרנדפֿלאפֿטענען	73 —
פֿרעמדשער-באנאטער	73 —
ווייבענגרייש	70 75
גאלאיישע	85 50
בוקאָוויער	84 50
אונגאריש אייזענבאהן-אכליען	99 —
ווייענערקנס-אכליאונגס-אכליאנשיינען	71 75
פֿפֿאנדשיינע ווי אונגאריש באנקנאָטען	84 75
דיא צו 5 אינהאלט פֿרעמדע	
דיא אונגאריש הומאנקען באנק צו 5 אייזהאלט פֿרעמדע	79 50
דיא אונגאריש אללגעמיינען באנקנאָטען-אנשאפֿפֿונגס-אכליען צו 5 אונד אינהאלט פֿרעמדע	85 25
דעסאָע צו 6 פֿרעמדע	87 50
דיא פֿרעמדע קאָמפֿרעזיאל-באנק	89 —

Eigenthümer u. verantwortlicher Redakteur M. REIS

Budapest, 1876. Druck v. M. Burian, Marokkanerhof.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (ד י א י י ד ע נ - פ ר י י נ ד ש א פ ט א נ ז ע ר ע ס ק א נ י נ ס.) ווי לעזען אין דער „ווערד-צייטונג" פאלגענדען שאנען צוג אינוע-רעס קאיזערס: „ביא דער לעצטען פאראדע-איסרוקונג דער ווייגער מיליטערס בעמערקטע דער קאיזער איינען סאלדאטען, איך דעסען וואנ-גע איינע זעכער-נאדבע אונד דעסען ברוסט מיט אידען אונד דענקמונגען געצערט וואר. דער קאי-זער שרייט איך איהן צו אונד פראגטע איהן פייגלך, ביא ווערלעד געלעגענהייט ער צו דיע-זער נאדבע געקאממען זיא. דער סאלדאט ער-צעהלטע, דאס ער אים יאהרע 1864 זיינען הייפט-מאנן איס דער דרייטען געפאנגענשאפט געדעט-טעט האבע, אונד ביא דיעזער געלעגענהייט פע-ווארעט וואורדע, וואפיר ער דיא נאלדענע טאפ-פערקייטס-מעדאלע ערהעלט. אים יאהרע 1866 ווארדע ער פיר זיין מוטהפאללעס בעגעהמען ווערענד דער שלאכט פאן קאניגגרעטץ מיט דער זילבערנען טאפפערקייטס-מעדאלע איס געצייכנעט. דער קאיזער ווענדעטע זיך הערייס אן דען קאמ-מאנדאנטען אונד פראגטע איהן, וואס דיעזער מאן ניכט צום אפפיציער בעפאהדערט ווערדע? דער אבערסט אנטווארטעטע, דאס ער איהן בראוס איס דעם גרינדע ניכט צום אפפיציער פאר-גע-שלאגען האבע, ווייל ער איין ווידע איזט. — אהנע איהם עטוואס צו ערווידערן, ווענדעטע זיך דער קאיזער אן דען ווייטען פאלדאטען, ווערלעד נאך אומסטע „געמיינע" וואר, אונד שפראך צו איהם: „טרעטען זיא פאר הערר לייטנאנט!" דער אנגעשפאכענע וואסטע ניכט, דאס דער צו-רוף איהם איהן גערעכטעט זיא, אונד ווהרטעט זיך ניכט פאן דער שטעללע, „טרעטען זיא פאר, הערר אבער-לייטנאנט!" (דיעזע דער קאיזער נאך אינמאל) אין מיינער ארמעע גיבט'ס קיינען ערלייגאנס-אונטערשיעד. זיא הערסטען שאן דא-מאלס, אלס זיא זיך פאר דעם פיינדע איס שייצונגס-טען, פערווענדעט, צום אפפיציער בעפאהדערט צו ווערדען. דאס דיעס ניכט געשעהען, איזט ניכט אחרע שולד. איך ערינעגע זיא הייעמיט צום אבע ר-לייטנאנט אונד ווינשע איהנען דאס בעסטע גלוק צו אחרער נייען שטעללונג."

* (ד י א י י ד ע נ - פ ר י י נ ד ש א פ ט דער ווייענעראיס טאקראטען.) אין דעם העלל-עריכטעטען סאלאן איינער אין ווייען לעבענדען פיסטען זאסען פאר איינגען טא-גען דיא אנגעזעהענסטען פיסען עסטעריייך-אונ-גארנס, אים נאך דער גלוקלך איבערשטאנדענען וואסער-נעפאהר דיא לענדערינען דער אללגעמי-

ריכטהום אונד זיהענטהום.

דאמען פאן אמאלע פאן דאטהשילד.

עס וואר אן איינעם הערלילנען מאי-טאגע דעם יאה-רעס 1835 אין איינעם דער גאסטען אונד שאנסטען טא-לאנס אין בערלין. דער ווייטערע דער בעריהמטעע ווייטע ווייטע באנקהויז-בעזיטעער ר י ש ע ל ד, גינג אין דעמעלבען אין פייריגסטער ערעגונג אויף אונד אב. ער האטטע יאהרען אינע נשע נאכריכט איס לאנדאן ער-האלטען. ווערלכע ער זין אייד ווייגר פייאה מישטערלען ווארלטען. האנדרעלטע עס זיך אין דיעזע נאכריכט אים דאס גלוק ווייגר אינזיגען טאגטע — אונד ער ווכטע דא-דער נאך דען שאנסטען יאהרען. מיט ווערלכען ער ווייגר פייאה דיעזע פראגע באשטאגט איבערמיטטלען וואלטע.

„נעטטי, מיין לעבען! (אונטע ער צו ווייגר פייאה, ווערלכע אויף איינעם וואגאן זאס אונד זיך אין בוך פיר-טיעסטען). איך ערווארטע דען הייטיגען טאג צו דעם שאנס-טען מיינעס לעבענס. ערזאלך איזט אייד דאס גלוק אינזיגר בענינדעם. ווען דאך דיעזען בריעף מיט דעם לאנדאנער אפטס-שטעמפעל! ער איזט קיין געשעפטס-בריעף. — תערי לעאן ב ר ע ב ר ר. דער אייגענע ערבען דעס גראפען לאנדאנער באנק-הויזעס שריבט מיר דיעסמאל אין אייגער הערענס-אנגעלעגענהייט. ער בעשרייבט זיך אוס דיא דאנר אייגער יעגינא!"

„שאן, שאן! יעטס שאן!" (אונטע דיא פייא נאנין קאלט, אבער נאר פאס בוכע איינצבלוקען.)

אינאנגענעהם פאן דער קעלטע בעריהרט, מיט וועל-כער ווינע פייא דיעזע פיר אידן זא פייריגע נאכריכט אייאנאהם, פיאנטע ער זיא געריעטע. אב זיא נאך איינגע איינגען מאנן קענגע, דער אחרער מאנטער ווערדיגער ווערע, אלס דער ווינגע בעיסער.

„איך פינדע דיער נאר ניכטס ווערדיגעס (יאנטע זיא). איך פינדע דיער איינע געוואגלוכע געשעפטליכע אבסא-מונג! דייגע מאנטער ערכט מיללאנען אונד אייד לעאן ערכט מיללאנען, זא ווערדען דיער נור מיללאנען מיט דייגע מיללאנען אבזאמען. אינגערע ערגינא האט שאן גענוג דער מיללאנען, זיא נייטט ניכט אים דאס נאלד, זיא איזט פיר עטוואס האלטערס גבענאען, זיא שטרעבט נאך האלטס-נאנג אונד נאמען, נאך עריען אונד ווערדען. זיא קאנגטע דיא פייא איינעס מינסטערס אדער ווענסטענס איינעס גזאנדטען ווערדען, דיעס אללעס קאנן איהר אין בערעגע ניכט גווערדען, ער איזט עגענע ווערד אלס ווי — אונד קאנן מן דאהער ניכט איינמאל צו איינעס כאראנגי-טשעל בריינגען!"

„נעטטי! (ריעף ער שטרעגנע אונד דעטטי) וואהרן ווילנסט דיא דא דינגס מיט דייגער מאמטער? איך פיר-שטעהע ווילנע האבטס-אבענדען וואהרע ניכט, מיט מיר מיטט דיא אינזאך שפרעכען! ווער האט דיר דא איינע באראנין אין דען קאפף גזעטצט? דא בעגעגנטס מיר דאס שפריכ-וואהרט דייגער נאטטערלינגן מיטטער: „נור דיא אייגענען מיטטער פערערבען אחרע מאמטער!" טאהרהיס, אייטעל-קייט, יא אונפערגיהלטער לייכטזיגן ווערע עס, ווענן דיא דיר ווילנע ערגאנגען אין דען קאפף זעטצטעס."

„איך בין אויף ווילנע וואהרע גבאמטס, מיך ברינגטס דיא דאמטס ניכט אוס מיינער יוהנגען אמטס-ציט, יא. ווער ווידען קאנגען נור גלער אויף גלייך דייסען, ווער ווען דיא אייאנאהם, פיאנטע ער זיא געריעטע אב זיא נאך אייגענע איינגען ווינגען מאנן קענגע, דער אחרער מאמטער ווערדיגער ווערע, אלס דער ווינגע בעיסער.

„איך פינדע דיער נאר ניכטס ווערדיגעס (יאנטע זיא). איך פינדע דיער איינע געוואגלוכע געשעפטליכע אבסא-מונג! דייגע מאמטער ערכט מיללאנען אונד אייד לעאן ערכט מיללאנען, זא ווערדען דיער נור מיללאנען מיט דייגע מיללאנען אבזאמען. אינגערע ערגינא האט שאן גענוג דער מיללאנען, זיא נייטט ניכט אים דאס נאלד, זיא איזט פיר עטוואס האלטערס גבענאען, זיא שטרעבט נאך האלטס-נאנג אונד נאמען, נאך עריען אונד ווערדען, זיא קאנגטע דיא פייא איינעס מינסטערס אדער ווענסטענס איינעס גזאנדטען ווערדען, דיעס אללעס קאנן איהר אין בערעגע ניכט גווערדען, ער איזט עגענע ווערד אלס ווי — אונד קאנן מן דאהער ניכט איינמאל צו איינעס כאראנגי-טשעל בריינגען!"

„נעטטי! (ריעף ער שטרעגנע אונד דעטטי) וואהרן ווילנסט דיא דא דינגס מיט דייגער מאמטער? איך פיר-שטעהע ווילנע האבטס-אבענדען וואהרע ניכט, מיט מיר מיטט דיא אינזאך שפרעכען! ווער האט דיר דא איינע באראנין אין דען קאפף גזעטצט? דא בעגעגנטס מיר דאס שפריכ-וואהרט דייגער נאטטערלינגן מיטטער: „נור דיא אייגענען מיטטער פערערבען אחרע מאמטער!" טאהרהיס, אייטעל-קייט, יא אונפערגיהלטער לייכטזיגן ווערע עס, ווענן דיא דיר ווילנע ערגאנגען אין דען קאפף גזעטצט

דיא שלוס-פערהאנדלונגען אין ווינען.

דיא ווייטיגע מינסטער-בעראטהונג, וועלכע דיענסטאג אונטער פאָרזיטץ זיינער מאיעסטעט אבגעהאלטען וואָרדע, אונד פאָן דער מאן איינע ענדגילטיגע ענטשיידונג ערוואַרטעט — ענדעטט אהנע איינגיגג אונד אהנע יעדעס ערגעבניס. — מאן גלייבטע, דאס זיא שאן דיא שלוס-פערהאנדלונג זיין וועדע, אונד דאך האבען שאן זייט-דעם מעהרערע מאָנפערענצען אונד אוידענצען שטאטטגעפונדען, אהנע דאס מאן נאך דער איינען אדער נאך דער אנדערען זייטע ענטשיידען קאָننטע.

געסטערן אים 11 איהר פאָרמיטטאגס איזט דער אינגאַרישע ריישסטאג נאך זיינען אסטער-פערען וועדער צוזאמענגעטרעטען, אבער איך דען מינסטער-זיטצען פעהלטען דיא מינסטער מיטאָ אונד סעלל, וועלכע נאך איממער אין ווינען פערווייילען אונד זעלבסט ניכט וויסען, וויא זיא נאך הייטע קאָممען אונד מיט וועלכען זיא פאָר דען אינגאַרישען ריישסטאג טרעטען זאָللען.

איינע מיטטייאָר אבענדס אים ווינען דער אינגעטראָפפענע דעפעשע מעלדעטע פאָللגענדעס: «אין דען בעראטהונגען, וועלכע דיא בידערזייטי-גען רעגיערונגען געסטערן אונטער דעם פאָרזיטצע דיינער מאיעסטעט אבגעהאלטען, איזט ווזהער מיינע פערא־אינינגונג צו שטאנדע געקאָممען. אللגע-פאللס איזט דיא מאָגליכקייט אינער אייניגונג דא-רין ווארהשיינליך, דאס עסטערריך-אונגארן איך קונפטיגען נור אין צאللגעבעט בילדען ווערדען. אים דיעס צו ערריכען מיט דיא עסטער-ריכישע רעגיערונג אין פאָللגעגרען איזט ווזהער מיינע פערזיכט נאכגעבען: 1) דאס דיא צאللגעבערדען פיר אינלענדישע וואָרען גיעדרינגען ניכט גענאָט-שטעللט ווערדען, דאמיט אונגارן ניכט גענאָט-הונגט וויא, דיא שלעכטען עסטערריכישען פאבריקס-אַרטיקעל פיר טהייערעס געלד צו קייפען; 2) דאס מאן דען עסטערריכישען פאבריקאנטען, וועלכע אירערזייט וואָרען נאך דעם אינסאנדע פיהרען, דיא פאָן אינהען אן דיא עסטערריכישע קאָס-סע בעריכטיגטען פערצעהרונגס-שטייערען ניכט אים דער גענוגזאמען עסטער-ריכיש-אונגارישען קאָסטע צוריקצאהלען, אונגارן קאָننען יא ניכט צוריקצאהלען, וויאס עס גיע ערזאָל-טען, דאס זעהען זיך אויך דיא עסטערריכישען מי-נישטער אין. דאפיר וויל אבער דיא עסטער-ריכישע רעגיערונג ניכט דאריך אינגעהען, דאס מאן אונגارן דיא פערצעהרונגס-שטייערען צוריק-צאהלע. דיא עסטערריכישען פאבריקאנטען, ווע-כע אירערזייט וואָרען אין אונגارן פערקייפען, שלאָ-גען יא דיא פאָן אינהען אין אירערזייטמאט

בעצאהלטען פערצעהרונגס-שטייערען אויף דיא וואָרען. דיא אונגارן, וועלכע דיעזע וואָרען פערבייכען, זיגד עס אللזאָ, וועלכע דיא פערצעה-רונגס-שטייערען צאהלען. אונד דאך ווילל דיא עס-טערריכישע רעגיערונג דיא פערצעהרונגס-שטייערען דען אונגارן ניכט צוריקצאהלען! בעצייליך דיעזעס פונקטעס איזט דענן אויך אויף אייניגע פערא־אייניגונג נאך קיינע האפפנונג. עס איזט נאך ניכט פעסט-געשטעللט, אבנאך איינע נייע בעראטהונג שטאטט-פינדען ווערדע. עס איזט דאהער מאגליך, דאס דיא אונגارישען מינסטער הימקעהרען, אהנע זעלבסט עטוואס בעשטיממטעס צו איסען. הייטע אים 10 איהר וואָרדע באראן ווענקהיים פאָן דיעזער מאיעסטעט עמפפאנגען. מאן גלייבט, דאס אין דיעזער אייניגונג ערסט פעסטגעזעטצט ווערדען ווערדע, אבנ דיא מינסטער-בעראטהונגען נאך פאָרטגע-זעטצט ווערדען זאָللען.»

געסטערן פרוה זינד איבער דיא מינסטער-פערהאנדלונגען נייערדינגס צוויא דעפעשען אים ווינען אינגעטראָפפען. דיא ערסטע דעפעשע לוי-טעט: «אין דען בעראטהונגען בליעב עס נאך אימ-מער אהנע ענטשיידונג. מינסטער - פרעזידענט טיסא וואָרדע מיטטאגס 12 איהר פאָן זיינער מאיעסטעט אין לענגערער אוידענץ עמפפאנגען. דיא פערהאנדלונגען ווערדען מארגען אין דער וואהנונג דעס גראפען אנדראשי ווערדע אייפגע-נאממען. דיא נאָצאָנאל-באנק צייגט זיך הארט-נעקיג, דיא האט דעם אונגارישען פינאנז-מינסטער סעלל שריפטליך אנגעצייגט, דאס זיא זיינען פאָللען בעטרעפפס דער ערריכטונג איינער איינגעגנען אונ-גارישען עפעטעל-באנק ד ר כ ט אונגערטעם איינ-ווינשע פערלאנגען, דאס אין עסטערריך-אונגارן דיא באנק- אונד גאלד-איינהייט אפטבעשטעהט.»

דיא צייטע, נאך ווייט ווכטיגערע דעפעשע לייטעט: «נאכדעם בעצייליך דער פעצעהרונגס-שטייער-פראגע אונטער דען בידערזייטיגען רע-גיערונגען איינע פערא־אייניגונג ניכט מעהר צו ערוואר-טען שטעהט, איזט מאן ווהר געשאפפען איזט דען מ אכ ט שפ ר ו ך זיינער מאיעסטעט, וויא דענן דיעזער לייטען ווירד. אللגעמיין הייסט עס, דאס דיא עסטערריכישע רעגיערונג ענט-שלאסען איזט פיר דען פאָللל, דאס דיא ענטשיי-דונג זיינער מאיעסטעט גענען אהרען פאָللען זיין אللטען, צוריקצוטעטען. איינען גאנץ גלייכען ענטשלוס פאסטע אבער אויך דיא אונגا-ריישע רעגיערונג, וועלכע דיינע מאיעסטעט גענען אהרען וויאיזע ענטשיידען דארין איבערלאסען, דאס דיא אין טייא איינען מינישטער פערלאָרען האבען, דער זיין לעבען אומסטיר דעס אللגעמיינען וואהלע גיווידמעט דער זיין גוט אונד בלוט דעס פאטערלאנדעס געפאָרען. אן דעס ווערד בעדרענגטע אונד אונגليקליכע אייגען העלפער אונד רעט-טער פערלאָרען האט.

אים מאָנאט אייגוסט דעס יאהרעס 1854 פאָנד אין דער שטאדט געוויסאָרט דיא פייערליכע בעגרעבניס דיעזעס העלדען שטאטט. אייגען זיא גראפטיגען לייכענציג (לוה) האטטע דיא שטאדט נאך ניכט געגרעבען, אللע בעהאָרדען, אונד דיא דעפטאטיאָנס פאָן הארדע-אוللאנד אונד דען גראפטיגען נארד-אמעריקאָס, זיא וויא דיא מיט-גليעדער עקסטרעמע וואהלטעטיגקייטס-פעראיינע בעשטיי-לייטען זיך דאָרן, דער אבע-אבטער גאָאָרהיים אים גייא-אللגאנס, אונד דער אבע-אבטער ל ע ע ז ע ר אים פילאדעלפיא וואָרען עבענפאللס הערבייא געקאָممען אונד בייטיר העللשען אם נאָכבע ערגייפענדע טייער-ערען, בייא דענען קיין אייגע טראָפען בליעב. וועגען דער דייער דעס צוגעס וואורדע זאָגאר מיט דען גלאָקען זעמטס לעגער קירכען גليטשע אונד אللע געשעפפס-לאָקאָלע וואָרען געשלאָסען, אللע ווישענגען וואָרען האמאלס מיט דיעזער טאָדעס-נאָכריכט בעשעפטיגט. דיא גאנצע שטאדט

בענגע שטיממע: «בינגעט מיך נאך מיינעם טאָדע אין מיי-נען גערייטשאפט אונד בעגראבעט מיך אן דער זייטע מיינער מוטטער.» אייגיע מינשען וואָרייף וואָר איר טאָדע.

דיא נאכריכט פאָן וויינעם טאָדע פערבייטעט אייגע אللגעמיינע אונד טיעפע טרויער אין גענוי-אللגאנס אונד אין גאנזע ליאיינאנא. זאוואָהל ווידען, אלס קאָטהאָليקען אונד היידען שטיממטען דארין איבעראין, דאס זיא אין טייא אייגען מינשען פערלאָרען האבען, דער זיין לעבען אומסטיר דעס אللגעמיינען וואהלע גיווידמעט דער זיין גוט אונד בלוט דעס פאטערלאנדעס געפאָרען. אן דעס ווערד בעדרענגטע אונד אונגليקליכע אייגען העלפער אונד רעט-טער פערלאָרען האט.

אים מאָנאט אייגוסט דעס יאהרעס 1854 פאָנד אין דער שטאדט געוויסאָרט דיא פייערליכע בעגרעבניס דיעזעס העللדען שטאטט. אייגען זיא גראפטיגען לייכענציג (לוה) האטטע דיא שטאדט נאך ניכט געגרעבען, אللע בעהאָרדען, אונד דיא דעפטאטיאָנס פאָן הארדע-אוللאנד אונד דען גראפטיגען נארד-אמעריקאָס, זיא וויא דיא מיט-גليעדער עקסטרעמע וואהלטעטיגקייטס-פעראיינע בעשטיי-לייטען זיך דאָרן, דער אבע-אבטער גאָאָרהיים אים גייא-אللגאנס, אונד דער אבע-אבטער ל ע ע ז ע ר אים פילאדעלפיא וואָרען עבענפאللס הערבייא געקאָممען אונד בייטיר העللשען אם נאָכבע ערגייפענדע טייער-ערען, בייא דענען קיין אייגע טראָפען בליעב. וועגען דער דייער דעס צוגעס וואורדע זאָגאר מיט דען גלאָקען זעמטס לעגער קירכען גليטשע אונד אللע געשעפפס-לאָקאָלע וואָרען געשלאָסען, אللע ווישענגען וואָרען האמאלס מיט דיעזער טאָדעס-נאָכריכט בעשעפטיגט. דיא גאנצע שטאדט

פאָللגעטאָ.

דאס שיקזאל איינעס מענשען.

(ש ל ו ם.)

אם 30-טען יולי דעס יאהרעס 1854 קאם פעפערד שאן צו זעהר פייהער שטונדע צו איינעם ערקראנקטען פייינד, ער פראָ איהן אין איינעם בעטטע אייפרעם וועגענד, דיא איינען ווייס נעפאָנגען.

«וויא געהט עס דיר? לעבער פייינד!» (פראגטע ער, איהם דיא האנד בעגעגענד.)

«נוט!» (ענטוועדערטע טייא) אונד וויא איך דאָפפ באלד בעמעסער, איך האבע עבען אין מיינע פערנאנגענהייט צוריקגעבליקט אונד נעכטס האט מיר זיא זעהר געפייפט, אלס דיינע נוטע אונד טייע פייינדשאפט. איך דאנקע דיר הערצ-ליך דאפיר. מיין טעסטאמענט ליעגט ווייט צוריקאָللס מאנען בייס געריכטס. איך האבע דיר צום פאָللשטענדיגען דעסטעל-בען בעשטיממט. פערזאָגע מיר דיעזען לעטצטען דיענסט נוכ. איך האבע גענוגבייטעט, איך האבע גليכליכע אللע גليششטען, איך האבע מיינע איינגאנבע אלס מענש ערפאָللט, עס דארף וואָהל מיט מיר צו עגדע גיהען, לעבע וואָהל! אייף אייגע ווייטערע אנגען!»

אייף אייגען צייכען פעפערד האטטע דער דיינער דען אראבע אונד מעהרערע יידישע פייינדע גערופען. דיא אילטען הערבייא. טויא אונטע נאך בייא פאָللגע בע-וואוסטיין מיט דעם בעגראבענען אבערגלאבענער נאָאָרהיים דיא גערייכלינגען געבעטע (והיו) אונד אלס ער פערטיג וואר, שפאָר ער צו דען פערזאממעלטען פייינדען מיט געבראָ-

---

גליך איינעם שוואצען מעער, דען אللעם האטטע טייער-קליידער אנגעלעגט. נאך בעגראבענען דער ווייה פערלאָרע מיך דיא מענגע, אונד דער פייערדאָפ וואר ווייער שטילל אונד רוהיג. נור דייא פערזאָנען גليבען דאריך צוריק אונד בעגעטצטען דען פייششען גאבעס-הינגל מיט טהרענען דער דאנקבאריקייט אונד פערעהרונג. עס וואר דיעס סער פערד, פערעגע אונד יוהיגע.

אמיט בעשלעסט איך דיא יאהרע לעבענס-געשיכטע יוהיגע טויאָס דעס קומפפערס פיר גليכען אונד פייششיג. איך גليבע דען לעזערן דיעזע פיششע דיא שיקזאל דיעעס גאסען מאנגעס ערצעהלען צו מיסען, דער זיך אין אמעריקא אייגען אششעבריכען נאמען ערינגען האט. אונד דער אייד בייא אינס נעאנגע צו ווערדען פערדיענט. ווענן אויך דיא נאנצע האנדלונג ניכט זיא אנצעהענד אונד שאנענד וואר, אלס מאן בייא דען פייהערן אמאנען דייעער פיششע געשיכטע איזט, זיא מאנע מאן אנערקענען, דאס איך בעמיהט וואר, אللעס, וואס איך פאן דעם בע-יוהמטען אמעריקאנישען העللדען טויא נעהאָס אונד גע-לעזען האבע, דער וואהרהייט נעמעס צו ערצעהלען אונד אייס דער נייערען געשיכטע צו בעווייזען, ווי